

Temat

Sztuka i twórczość jako nasze wsparcie w radzeniu sobie z problemami

Dyskusja

W filmie obserwujemy trudności, z jakimi musi mierzyć się młody Dima, kiedy małżeństwo jego rodziców przechodzi kryzys, a ojciec wyprowadza się z domu. Widzimy, jak świat Dimy traci stabilność, a jego samopoczucie zostaje zachwiane. Można przypuszczać, że sytuacja, w jakiej został postawiony, przekłada się na poziom stresu, który odczuwa. Charakterystyczne jest jego zachowanie na lekcjach gry na fortepianie. Nie potrafi wejść w odpowiedni rytm i chociaż wydaje się świetnym pianistą, to na jego etapie szkolenia każde najdrobniejsze niedociągnięcie jest wychwytywane przez ucho nauczyciela. Dima zdaje sobie sprawę z jakości swojej gry, ale nie może niczego zmienić, ze względu na swój stan psychiczny. Niekomfortowa sytuacja, w jakiej się znajduje, wpływa na to, w jaki sposób używa instrumentu. Jego gra odzwierciedla stan jego obniżonego samopoczucia. Granie jest mu jednak pomocą w trudnej chwili: chłopiec znajduje sposób artystycznego wyrazu, który pozwala mu sprostać stresowi i podjąć próbę scalenia związku swoich rodziców.

Film może stanowić punkt wyjścia do dyskusji o wpływie sztuki na nasze życie i sposobach radzenia sobie z trudnościami. W dość romantyczny sposób pokazuje również efekty działania sztuki, na przykład wtedy kiedy za sprawą wyjątkowego koncertu Dimy podczas przesłuchania, wzruszeni rodzice odnajdują w sobie możliwość zbliżenia się do siebie. Zatem sztuka zbliża ludzi do siebie i ma moc wyjątkowego oddziaływania. Ale to czy okaże się remedium na rozpad małżeństwa – trudno ocenić. Na pewno może poruszyć wrażliwe nuty i otworzyć możliwość przemiany bohaterów, ale zachowanie jedności małżeństwa dokonuje się na wielu poziomach i zmiana, jaką widzimy w rodzicach Dimy po jego koncercie, jest raczej odmianą zauroczenia aniżeli zakochania.

Innym tematem do poruszenia jest także wrażliwość odbiorców i samych twórców. Dima potrafi uruchomić moc sztuki dzięki temu, że jest bardzo wrażliwym młodym artystą. Potrafi znaleźć odpowiednie zastosowanie swoich umiejętności i czerpać ze swojego talentu. W walce z trudnościami, jakie go spotykają, wybiera takie narzędzia, na których się zna, które są mu bliskie. Niespokojne zachowanie chłopca jest odpowiedzią na sytuację w jego rodzinnym domu. Przywiązanie Dimy do rodziców wiąże się również z wypracowaną z biegiem lat do nich empatią. Jeżeli coś niedobrego dzieje się w relacjach pomiędzy członkami rodziny, jest to natychmiast wychwytywane. Rodzina w tym wydaniu jest jednym, sprawnie działającym organizmem, w którym każdy człowiek pełni ważną rolę, podobnie jak organ w ciele człowieka. Jeśli jeden zawodzi, odczuwa to cały organizm.

Film pokazuje także, jak działa empatia. Nauczyciel Dimy, który ma ucho wyczulone na wszelkie fałszy i niedoskonałości, szybko wychwytuje pośpiech w graniu chłopca. Ale nie stara się na siłę zmienić jego gry, wiedząc, że wpływ na jakość gry Dimy mają jakieś czynniki zewnętrzne. Dlatego pyta o jego samopoczucie i ewentualnie problemy. Umiejętność wsłuchania się w kogoś stanowi zatem silne narzędzie diagnostyczne, pozwalające ocenić, czy mamy do czynienia z kimś, kto może mieć jakieś problemy.

„Muzyk” pokazuje siłę sztuki, która dla wielu osób może być wsparciem w wychodzeniu z kryzysów. Tym silniejszy jest jej wpływ, im jesteśmy lepiej przygotowani do jej odbioru, wyćwiczeni w jej rozpoznawaniu i rozumieniu. To przygotowanie może być obecne u artystów, jak w przypadku Dimy lub u świadomych odbiorców sztuki. W tej sytuacji sztuka staje się językiem komunikacji, którego częstotliwość wychodzi daleko poza standardy znajomego porozumiewania się. Warto zatem pielęgnować nasze artystyczne kompetencje, będąc pewnym, że mogą tylko wzbogacić nasz świat i pomóc w rozwiązywaniu problemów (jak pokazuje historia Dimy i jego rodziców), lub choćby w zmianie destrukcyjnego kursu, na który czasami zdarza nam się wkraczać.

Pytania

Dlaczego Dima nie potrafi wejść w dobry rytm grania? Co mu przeszkadza, jakie okoliczności? Jak reaguje jego nauczyciel? Jakie pytania zadaje Dimie, próbując dowiedzieć się co mu dolega? Jak Dima próbuje poradzić sobie z problemem, od czego zaczyna? W jaki sposób okazuje swoją determinację? Co udaje mu się zbudować? Czy wydaje się wam, że Dima dobrze opanował umiejętność gry na instrumencie? Czy Dima jest wrażliwym chłopcem? Dlaczego sztuka, np. muzyka, oddziałuje na nas? Jak się czujemy, słuchając dobrej muzyki? Na jakie zmysły oddziałuje sztuka? W jaki sposób sztuka potrafi nam pomagać? Czy zmiana nastroju na skutek obcowania ze sztuką to również forma pomocy?

Ćwiczenie 1 (15 min.)

Podziel uczniów na 2 lub 3 równe zespoły (mniej więcej po 8-10 osób każda). Poproś, aby członkowie zespołów usiedli w kręgu. Rozdaj każdemu uczniowi kartkę papieru oraz przybory do pisania (kredki, choć mogą wystarczyć również same ołówki). Powiedz, aby w prawym rogu kartki wpisali swoje inicjały lub jakiś charakterystyczny, rozpoznawalny przez nich znak.

Poproś, aby każdy z uczniów narysował instrument i grającego człowieka lub orkiestrę.

Po minucie poproś aby przerwali rysowanie i przekazali kartkę osobie po lewej stronie. Każdy dostaje zatem rysunek osoby siedzącej po prawej stronie i musi go kontynuować. Uczniowie co 1 minutę przekazują kartkę osobie po lewej

stronie, aż do momentu gdy ich pierwsza kartka dotrze do nich.

Poproś uczniów o skomentowanie powstałych obrazów:

Czy podobało im się to ćwiczenie? Czy udało się coś sensownego narysować? Co o nim sądzą? Czy takie ćwiczenie sprawia, że lepiej im się współpracuje? Czy ćwiczenie pomogło im się zrelaksować? Czy można by je wykorzystywać jako relaksację w szkole po trudnym sprawdzianie?

Ćwiczenie 2 (40 min.)

Poproś uczniów o ustawienie się w jednym szeregu i odliczenie do trzech. W ten sposób podziel uczniów na trzy zespoły. Rozdaj każdemu zespołowi linki do trzech obszarów oddziaływań z zakresu psychoedukacji i terapii: filmoterapii, muzykoterapii i biblioterapii.

Zespół nr 1 – Biblioterapia:

<https://obiblioterapii.wordpress.com/2014/04/26/13/>

<http://biblioteka.gruta.pl/biblioterapia-i-bajkoterapia/>

<http://warsztatybibliotekarskie.pedagogiczna.edu.pl/nr-12016-47/biblioterapia-jako-metoda-w-pedagogice/>

Zespół nr 2 – Muzykoterapia:

<https://www.laski.edu.pl/pl/rabka-muzykoterapia>

http://www.solitudes.pl/muzykoterapia:_:35.html

<http://www.fizjoterapeutom.pl/materialy/artykuly/muzykoterapia/podzial-muzykoterapii>

Zespół nr 3 – Kinoterapia:

<http://kinoterapia.pl/2014/03/24/czym-jest-filmoterapia/>

<https://www.focus.pl/artikul/kinoterapia-filmy-na-recept>

Poproś, aby każdy z zespołów zapoznał się z tekstami dostępnymi pod poniższymi linkami. Uczniowie mają na to 20 minut. W tym czasie zespoły spisują najważniejsze fakty i swoje refleksje na ten temat. Po 20 minutach sekretarze zespołów prezentują poszczególne dziedziny na forum, a następnie wspólnie wszyscy zastanawiają się nad skutecznością danych metod.

Na czym polega dana dziedzina? Jakie są założenia? Jakie mogą być efekty pracy w danej dziedzinie? Jak jest zastosowanie poszczególnych metod? Czy bliskie wam są założenia prezentowanych podejść? Czy kiedykolwiek wspieraliście się w trudnym momencie muzyką, filmem, książką? Które z tych podejść jest wam najbliższe? Jakie mogą być ograniczenia tych metod?